

Libres i música en temps de desassossec

Cançó de joc d'infants inspiradora de l'obra d'Agatha Christie.

I al final no en quedà cap

La paraula confinar, segons el diccionari, és un verb transitiu que significa 'tancar o obligar (algú) a romandre dins un espai limitat'. Això té molts tipus de connotacions, d'interpretacions, fins i tot metafòriques. Però no cal anar molt enllà, no en aquests moments. Ara, totes i tots sabem ben bé què significa haver d'estar en confinament per culpa d'un enemic invisible, d'un enemic capaç d'aturar la nostra quotidianitat, capaç d'aturar el món... I també capaç de fer que Gaia es prengui un descans davant del que ha estat una de les seves pitjors plagues des de fa molts segles: l'ésser humà. La Natura no ha trigat a adaptar-se a la nova situació, recuperant allò que se li havia cisat, que el nostre parasitisme com a espècie començava a corrompre de manera inevitable. Però, per sort, hem donat un glop d'aire a aquesta situació. El confinament ens ha permès veure senglars al mig de la ciutat, cérvols caminant tranquil·lament pels carrers, paons reials apropiant-se de llocs on fa menys de dos mesos hi havia fum i contaminació... Ens

ha deixat veure el cel més transparent i blau que mai, o les aigües del port de Barcelona netes com no havíem contemplar des de fa moltes dècades. Fins i tot, ens ha deixat gaudir de l'inaudit soroll del silenci a les ciutats, només trencat oportunament a les vuit de la tarda per honorar els que s'ho mereixien de veritat. Ara no hem de desapropiar

l'oportunitat que ens ha regalat aquesta estranya situació, més pròpia d'una distòpia creada per la imaginació d'un escriptor de ciència ficció, i hem d'aprendre a descobrir una nova manera de veure la vida i de gaudir-la que, potser, ens durarà un temps i a la qual ens haurem d'acostumar.

Parlem d'un confinament, no obstant, que dista molt d'altres tipus de confinament que hem pogut trobar a la literatura de gènere al llarg del temps, és clar. Perquè, no es tracta del confinament a què fa referència Edgar Allan Poe al seu relat "La màscara de la mort vermella" publicat el 1842? És clar que sí, que ho és. En aquest cas el confinament en front d'una mena de pesta, d'una infecció terrorífica que mata en mitja hora d'una manera terrible i sanguinolenta. Una malaltia que assetjarà en forma d'espectre el príncep

Pròsper i els seus súbdits, indiferents al patiment de la població general, en una abadia que es pensen que és infranquejable i on es creuen segurs i aïllats, fins que descobreixen que no tot és el que sembla. Un símil massa realista a la situació que estem patint durant aquests dies i que encara és sobre els nostres caps com una mena d'espasa de Dàmocles.

¿I no és una mena de confinament artíficiós aquell en el qual deu convidats a una illa privada i misteriosa, inaccessible quan puja la marea, són eliminats un a un seguint les estrofes d'una vella cançó de bressol per un assassí imparable? És clar que en parlo de

"I al final no en quedà cap", de la famosa escriptora de novel·les policíiques Agatha Christie. Que no la recordeu? Potser si us dic que també es coneix aquesta història, publicada a l'any 1939, amb el nom de "Deu negrets" us sigui més fàcil de recordar.

Més recent en el temps, el considerat mestre del terror, Stephen King, l'any 1977 va escriure "La resplendor", una de les seves millors novel·les, on el confinament de la família Torrance a l'Hotel Overlook durant un hivern cru, aïllats per la neu, transformarà la seva existència en un terrorífic malson. Un confinament buscat, diferent al que nosaltres hem patit, però que no deixa de ser-ho pel fet de ser no obligat. A més, curiosament, King es va inspirar en "La màscara de la mort vermella" de Poe de la qual hem parlat anteriorment i, fins i tot, en alguna part del llibre hi fa referència: "...i la mort vermella va caure sobre tots ells...".

A la literatura el confinament s'ha vist sempre com un moment dramàtic, tràgic, fosc o terrorífic en la vida dels personatges, reals o ficticis, que han protagonitzat les històries. N'hem vist tres exemples, encara que en podríem trobar molts més: "La casa de Bernarda Alba" (Federico García Lorca, 1936), "El diari d'Anna Frank" (Anna Frank, 1942-1946), "La neu queia sobre els cedres" (David Guterson, 1994), "El cel engabiàt" (Christine Leunens, 2004), "L'habitació" (Emma Donoghue, 2010)...

Tanmateix, hem de donar un gir a la història. El que ens ha passat ens ha de servir d'oportunitat per veure el futur d'una manera més serena i fer-nos conscients del que realment és important: la nostra gent, la nostra família, els amics... I potser ens tornaran aconfinar, o potser no (creuem els dits), però, mentrestant, gaudim cada minut de tot el que ens envolta, per tal que aquest confinament només sigui una bombolla de sabó, que al final acabarà esclatant, i ens permeti viure en llibertat.

José A. Bonilla (Gestor Acadèmic. Facultat Filosofia i Lletres)
Bellaterra, a 13 de maig de 2020